

Likkutei Sichos

Volume 17 | Behar | Sichah 1
Source Sheet

.א.

1. ויקרא כ"ה:א-ד'

וַיְדַבֵּר ה' אֶל-מֹשֶׁה בְּהַר סִינַי לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תָבֹאוּ אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָנֹכִי נֹתֵן לָכֶם וְשָׁבַתָּה הָאָרֶץ שַׁבָּת לָהּ: שֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְרַע שָׂדֶךְ וְשֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְמַר כַּרְמְךָ וְאִסְפַּתְּ אֶת-תְּבוּאָתָהּ: וּבִשְׁנֵה הַשְּׁבִיעִית שַׁבַּת שַׁבְתוֹן יִהְיֶה לָאָרֶץ שַׁבָּת לָהּ שְׂדֶךְ לֹא תִזְרַע וְכַרְמְךָ לֹא תִזְמַר: אֵת סִפְיֵים קִצְיִרְךָ לֹא תִקְצֹר וְאֶת-עֵנְבֵי חִיְרְךָ לֹא תִבְצֹר שְׁנַת שַׁבְתוֹן יִהְיֶה לָאָרֶץ: וְהָיְתָה שַׁבַּת הָאָרֶץ לָכֶם לֶאֱכֹלָה לָהּ וְלַעֲבָדֶיךָ וְלַאֲמָתֶיךָ וְלַשְׂכִּירְךָ וְלַתּוֹשְׁבֵי הָעָרִים עִמָּךְ: וְלִבְהֵמַתְךָ וְלַחַיָּה אֲשֶׁר בְּאֶרְצְךָ תִּהְיֶה כָל-תְּבוּאָתָה לְאָכֹל:

Vayikra 25:1-7

Hashem spoke to Moshe on Mount Sinai: Speak to the Israelite people and say to them: When you enter the land that I assign to you, the land shall observe a sabbath of Hashem. Six years you may sow your field and six years you may prune your vineyard and gather in the yield. But in the seventh year the land shall have a sabbath of complete rest, a sabbath of Hashem: you shall not sow your field or prune your vineyard. You shall not reap the aftergrowth of your harvest or gather the grapes of your untrimmed vines; it shall be a year of complete rest for the land. But you may eat whatever the land during its sabbath will produce—you, your male and female slaves, the hired and bound laborers who live with you, and your cattle and the beasts in your land may eat all its yield.

2. רש"י על ויקרא כ"ה:א'

בהר סיני . מה ענין שמטה אצל הר סיני? והלא כל המצוות נאמרו מסיני? אלא מה שמטה נאמרו כללותיה ופרטותיה ודקדוקיה מסיני אף גלן נאמרו כללותיה ודקדוקיה מסיני, כך שנויה בת"כ; ונראה לי שכן פרושה: לפי שלא מצינו שמטת קרקעות שנשנית בערבות מואב במשנה תורה, למדנו שכללותיה ופרטותיה גלן נאמרו מסיני, ובא הכתוב ולמד כאן על כל דבור שנדבר למשה, שמסיני היו כלם, כללותיה ודקדוקיה, וחרזו ונשנו בערבות מואב:

Rashi on Vayikra 25:1

on Mount Sinai: What [special relevance] does the subject of Shemittah [the "release" of fields in the seventh

year] have with Mount Sinai? Were not all the commandments stated from Sinai? However, [this teaches us that] just as with Shemittah, its general principles and its finer details were all stated from Sinai, likewise, all of them were stated-their general principles [together with] their finer details-from Sinai. This is what is taught in Torat Kohanim (25:1). [And why is Shemittah used as the example to prove this rule, especially since the very fine details are not even specified here (Sefer Hazikkaron)?] It appears to me that its explanation is as follows: [At the plains of Moav, Moshe reiterated the majority of the laws of the Torah to the Israelites before their entry into the land of Israel, this reiteration comprising most of the Book of Devarim. Now,] since we do not find the laws of Shemittah ["release"] of land reiterated on the plains of Moav in Devarim, we learn that its general principles, finer details, and explanations were all stated at Sinai. Scripture states this [phrase] here to teach us that [just as in the case of Shemittah,] every statement [i.e., every commandment] that was conveyed to Moshe came from Sinai, [including] their general principles and finer details [and that the commandments delineated in Devarim were merely] repeated and reviewed on the plains of Moav [not originally given there].

.ב.

3. חגיגה ו' א'

ותניא רבי ישמעאל אומר כללות נאמרו בסיני ופרטות באהל מועד ורבי עקיבא אומר כללות ופרטות נאמרו בסיני ונשנו באהל מועד ונשתלשו בערבות מואב

רש"י: כללות נאמרו בסיני - הרבה דברים נאמרו סתומים בסיני שלא נתפרשו כל צרכן ופירשו לו לאחר שהוקם המשכן באהל מועד שהרי לא נתפרשו שם הלכות עבודה ככל הצריך אלא מזבח אדמה תעשה לי וזבחת עליו את עולותיך ואת שלמיך (שמות כ"א) ולא פירש דמיהן הפשיטן וניתוחן של עולות והקרבת אימורין של שלמים:

Chagigah 6a

It is taught in a *baraita* that **Rabbi Yishmael says: General statements were said at Sinai**, i.e., Moshe received general mitzvot at Sinai, including the Ten Commandments. **And the details** of the mitzvot, e.g., the particulars of the sacrificial process, were said to Moshe at a later time **in the Tent of Meeting**. **And Rabbi Akiva says: Both general statements and the details** of mitzvot **were said at Sinai and later repeated in the Tent of Meeting**, and reiterated a third time by Moshe to the Jewish people **in the plains of Moav**, as recorded in the book of Devarim.

.ד.

4. שמות ל"ג: י"א

ודבר יהוה אל־משה פנים אל־פנים כְּאִשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ וְשָׁב אֶל־הַמַּחֲנֶה וּמִשְׁרָתוֹ הוֹשֵׁעַ בְּיָנוּחַ נֹעַר לֹא יִמַּשׁ מִתּוֹךְ הָאֵהָל: **רש"י: ושב אל המחנה** . לאחר שנדבר עמו היה משה שב אל המחנה ומלמד לזקנים מה שלמד; והדבר הזה נהג משה מיום הפפורים עד שהוקם המשכן, ולא יותר, שהרי בשבעה עשר בתמוז נשתברו הלוחות, ובי"ח שרף את העגל ודן את החוטאים, ובי"ט עלה שניאמר ויהי ממחרת ויאמר משה אל העם וגו' (שמות ל"ב), ועשה שם ארבעים יום ובקש רחמים, שני' ואתנפל לפני ה' וגו' (דברים ט'), ובראש חדש אלול נאמר לו ועלית בבקר אל הר סיני (שמות ל"ד), לקבל לוחות האחרונות – ועשה שם מ' יום, שניאמר בהם ואנכי עמדתי בהר כנימים הראשונים וגו' – מה הראשונים בראשון אף האחרונים בראשון, אמר מעתה אמצעיים היו בכעס – בעשירה בתשרי נתרצה הקב"ה לישראל בשמחה ובלב שלם, ואמר לו למשה סלחתי, ומסר לו לוחות אחרונות, וירד והתחיל לצוותם על מלאכת המשכן, ועשאוהו עד אחד בניסן, ומשהוקם לא נדבר עמו עוד אלא מאהל מועד:

Shemos 33:11

And Hashem spoke to Moshe face to face, as a man speaks to his friend. And he turned back to the camp: but his servant Yehoshua, the son of Nun, a young man, did not depart out of the Tent.

Rashi: **המחנה אל** (AND HE RETURNED INTO THE CAMP — After G-d had conversed with him, Moshe used to return to the camp and teach the elders what he had learned. This Moshe practised from the day of Atonement until the Tabernacle was set up, but no longer. For on the seventeenth of Tammuz the tablets were broken, on the eighteenth he burnt the calf and punished the of fenders, on the nineteenth he ascended the mountain, as it is said (Shemos 32:30) “And it came to pass on the morrow (the day after he had punished the wrongdoers; cf. vv. 26—29), that Moshe said unto the people”, [Ye have sinned a great sin and now I will go up to Hashem]”. There he spent forty days and sought mercy for the people, as it is said, (Devarim 9:18) “And I threw myself down before Hashem [as at the first, forty days and forty nights]”. These terminated on the last day of Ab (there were 11 days from the 19th to the 29th of Tammuz therefore 29 days in Ab complete the forty) and he then returned to the people. On the first day of the New Moon of Ellul it was said to him, (Shemos 34:2) “And be ready in the morning] and go up in the morning unto mount Sinai” — to receive the second tablets. He again spent there the forty days of which it is stated, (Devarim 10:10) “[And I stayed in the mountain, according to the first, days, [forty days and forty nights]”. The words **כימים הראשונים**, “like the first days”, cannot refer to the number of days for this is stated immediately afterwards; they are to be joined with **עמדתי** — I stayed in the same state as on the first days: How were the first forty days passed? In G-d’s good-will (because the Israelites had not yet sinned)! So, too, the last forty days were passed in G-d’s good-will — from which you must admit that the intervening forty days were passed in G-d’s anger. On the tenth of Tishri G-d became reconciled with Israel in joy and perfect affection and said to Moshe: “I have forgiven!” and handed him over the second tablets, whereupon Moshe went down and began to command them concerning the work of the Tabernacle (cf. Midrash Tanchuma, Ki Tisa 31; Seder Olam 6; Rashi on Shemos 18:13, Devarim 9:18 and also Taanit 36b). They were occupied in its construction until the first of Nisan and from the time when it was set up G-d did not converse with him any more except from the tent of meeting.

5. שמות ט"ז:כ"ב-כ"ג

וַיְהִי אִי בַיּוֹם הַשְּׁשִׁי לִקְטוֹ לֶחֶם מִשְׁנֶה שְׁנֵי הָעֹמֶר לְאִחַד וַיָּבֹאוּ כָּל-נִשְׂאֵי הָעֵדָה וַיְגִידוּ לְמֹשֶׁה: וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם הוּא אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה שְׁבֹתוֹן שְׁבֹת-קֹדֶשׁ לַיהוָה מִתּוֹר אֶת אֲשֶׁר-תֵּאֲלֹ אִפּוֹ וְאֵת אֲשֶׁר-תִּבְשְׁלוּ בְשָׁלוֹ וְאֵת כָּל-הָעֹדֶף הַנִּיחוּ לָכֶם לְמִשְׁמֶרֶת עַד-הַבֹּקֶר:

רש"י: **ויגידו למשה** . שאלוהו מה היום מיזמים; ומכאן יש ללמד שעדין לא הגיד להם משה פרשת שבת ששצטו לומר להם והיה ביום הששי והכינו וגו', עד ששאלו מה זאת, אמר להם הוא אשר דבר ה' ששצטו לומר להם, ולכך ענשו הכתוב שאמר לו עד אנה מאנתם, ולא הוציאו מן הכלל:

Shemos 16:22-23

On the sixth day they gathered double the amount of food, two omers for each; and when all the chieftains of the community came and told Moshe, he said to them, “This is what Hashem meant: Tomorrow is a day of rest, a holy sabbath of Hashem. Bake what you would bake and boil what you would boil; and all that is left put aside to be kept until morning.”

Rashi: and told [it] to Moshe: They asked him, “Why is this day different from other days?” From here we can deduce that Moshe had not yet told them the section regarding the Sabbath that he was commanded to tell them, [namely:] “And it will come about on the sixth day that they shall prepare, etc.” (verse 5) until they

asked him this [question]. [At that point] he said to them, "That is what Hashem spoke," (verse 23) which I was commanded to tell you. Therefore, [because Moshe had waited to convey this commandment,] Scripture punished him that He said to him "How long will you refuse [to observe My commandments...]" (verse 28) and [in saying this He] did not exclude him [Moshe] from the general community [of sinners].

6. במדבר י"א-י"ב

וַיְהִי בַשָּׁנָה הַשְּׁנִיית בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי בְעֶשְׂרִים בַּחֹדֶשׁ נִעְלָה הָעֲנַן מֵעַל מִשְׁכַּן הָעֵדוּת: וַיִּסְעוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל לְמִסְעֵיהֶם מִמִּדְבַּר סִינַי וַיִּשְׁכְּנוּ הָעֲנַן בְּמִדְבַּר פָּאֲרָן:

Bamidbar 10:11-12

In the second year, on the twentieth day of the second month, the cloud lifted from the Tabernacle of the Pact and the Israelites set out on their journeys from the wilderness of Sinai. The cloud came to rest in the wilderness of Paran.

.ז

7. דברים א'א'

אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל-כָּל-יִשְׂרָאֵל בְּעֶבֶר הַיַּרְדֵּן בְּעֶרְבָה מִזֶּה סוּף בֵּין-פָּאֲרָן וּבֵין-תּוֹפֵל וְלָבָן וְחֶזְרוֹת וְדִי זָהָב:

Devarim 1:1

These are the words which Moshe spoke to all Israel on that side of the Jordan in the desert, in the plain opposite the Red Sea, between Paran and Tofel and Lavan and Hazeroth and Di Zahav.

.ח

8. סנהדרין פ"ו א'

אמר ר' יוחנן סתם מתני' ר' מאיר סתם תוספתא ר' נחמיה סתם ספרא (רש"י: תורת כהנים) רבי יהודה סתם ספרי ר"ש וכולהו אליבא דר"ע (רש"י: ממה שלמדו מר' עקיבא אמרום):

Sanhedrin 86a

Rabbi Yoḥanan says: An unattributed mishna is in accordance with the opinion of **Rabbi Meir**; **an unattributed baraita** in the *Tosefta* is in accordance with the opinion of **Rabbi Neḥemya**; **an unattributed baraita** in the *Sifra*, the halakhic midrash on the book of Vayikra (Torat Kohanim), is in accordance with the opinion of **Rabbi Yehuda**; and **an unattributed baraita** in the *Sifrei* is in accordance with the opinion of **Rabbi Shimon**. **And all of these are in accordance with the opinion of Rabbi Akiva**, as all the Sages mentioned were his disciples.

.ט

9. תוספות על סוטה לז ע"ב:

ונשתלשו בערבות מואב - וא"ת מאי איצטריך למימר שלישי דערבות מואב והא לא איירי ר' ישמעאל בערבות מואב כלל יש לומר משום סיפא נקט לה דבעי למימר אין לך כל דבר מצוה ומצוה:

10. שמות כ"ג:י"א

וְשֵׁשׁ שָׁנִים תַּזְרַע אֶת־אֲרָצְךָ וְאָסַפְתָּ אֹתָהּ וּבִשְׁבִיעֹת תִּשְׁמַטְנָה וּנְטַשְׁתָּהּ וְאָכְלוּ אֲבוֹיָי עִמָּךְ וְיִתְּרָם תֹּאכַל חֵיטְךָ הַשָּׂדֶה כִּן־תַּעֲשֶׂה לְכַרְמְךָ לְזֵיתֶךָ:

Shemos 23:10-11

Six years you shall sow your land and gather in its yield; but in the seventh you shall let it rest and lie fallow. Let the needy among your people eat of it, and what they leave let the wild beasts eat. You shall do the same with your vineyards and your olive groves.

11. עירובין מ"ז ב'

רבי יעקב ורבי זריקא אמרו: הלכה כרבי עקיבא מחבירו, וכרבי יוסי מחבירו, וכרבי מחבירו.

Eiruvim 46b

Since the Gemara discussed the principles cited with regard to halakhic decision-making, it cites additional principles. **Rabbi Ya'akov and Rabbi Zerika said: The *halakha* is in accordance with the opinion of Rabbi Akiva in disputes with any individual Sage, and the *halakha* is in accordance with the opinion of Rabbi Yosei even in disputes with other Sages, and the *halakha* is in accordance with the opinion of Rabbi Yehuda HaNasi in disputes with any individual Sage.**

12. ברכות ס"א ב'

בשעה שהוציאו את רבי עקיבא להריגה זמן קריאת שמע היה, והיו סורקים את בשרו במסרקות של ברזל, והיה מקבל עליו עול מלכות שמים. אמרו לו תלמידיו: רבינו, עד כאן?! אמר להם: כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה "בכל נפשך" אפילו נוטל את נשמתך. אמרתי: מתי יבא לידי ואקיימו, ועכשיו שבא לידי, לא אקיימו? היה מאריך ב"אחד", עד שניצתה נשמתו ב"אחד". יצתה בת קול ואמרה: "אשריך רבי עקיבא שיצאה נשמתך באחד".

Berakhot 61b

The Gemara relates: **When they took Rabbi Akiva out to be executed, it was time for the recitation of *Shema*. And they were raking his flesh with iron combs, and he was reciting *Shema*, thereby accepting upon himself the yoke of Heaven. His students said to him: Our teacher, even now, as you suffer, you recite *Shema*? He said to them: All my days I have been troubled by the verse: With all your soul, meaning: Even if G-d takes your soul. I said to myself: When will the opportunity be afforded me to fulfill this verse? Now that it has been afforded me, shall I not fulfill it? He prolonged his uttering of the word: One, until his soul left his body as he uttered his final word: One. A voice descended from heaven and said: Happy are you, Rabbi Akiva, that your soul left your body as you uttered: One.**

י"א.

13. שבת פ"ח ב'

ואמר רבי יהושע בן לוי: כל דיבור ודיבור שיצא מפי הקדוש ברוך הוא יצתה נשמתו של ישראל, שנאמר: "נפשי יצאה בדבורו".

ומאחר שְׁמַדִּיבּוּר ראשון יצָתָה נְשָׁמָתוֹ, דִּיבּוּר שְׁנֵי הַיָּאָרְ קִיבְּלוּ? — הוֹרִיד טַל שְׁעֵתִיד לְהַחְיֹת בּוֹ מֵתִים וְהַחְיָה אוֹתָם.

Shabbat 88b

And Rabbi Yehoshua ben Levi said: From each and every utterance that emerged from the mouth of the Holy One, Blessed be He, the souls of the Jewish people left their bodies, as it is stated: “My soul departed when he spoke” (Song of Songs 5:6). And since their souls left their bodies from the first utterance, how did they receive the second utterance? Rather, G-d rained the dew upon them that, in the future, will revive the dead, and He revived them.